

دانشگاه علوم پزشکی مشهد
معاونت آموزشی

توانمندسازی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در راستای تحقق

دانشگاه نسل سوم

گروه تعاملات آموزش و توانمندسازی دانشجویان
مدیریت تحصیلات تکمیل دانشگاه

تابستان ۱۳۹۸

بنام خداوند جان و آفریننده

توانمندسازی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در راستای تحقق

دانشگاه نسل سوم

مقدمه

امروزه با پیشرفت فناوری، دانشگاهها تغییر ماهیت داده اند. نسل اول دانشگاهها صرفاً با مقاصد آموزشی پدید آمدند. سپس در نسل دوم دانشگاههای پژوهشی یا صنعتی بوجود آمدند و در ادامه دانشگاه نسل سوم (دانشگاه های کارآفرین) به این مفهوم بیان شد که دانشگاه صرفاً مکانی برای یادگیری یک سری آموزه های صرف نیست و همچنین دیگر مکانی نیست که فقط

پروژه های تحقیقاتی را در راستای اهداف اقتصادی صنایع انجام دهد، بلکه علاوه بر آنکه تمام این اهداف را همچنان پیش می برد، فارغ التحصیلانی را به جامعه ارائه می دهد که دانش را در کنار پژوهش های کاربردی به خدمت گرفته و با نوآوری کار می آفرینند. دانشگاه نسل سوم علاوه بر تولید علم و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز توسعه، در راستای تجاری سازی علم و تأسیس شرکت های دانش بنیان قدم بر می دارد و محور فعالیت های دانشگاه نسل سوم بر کارآفرینی است؛ در این دانشگاهها آموزش، پژوهش و فناوری با هم همراه است. دانشگاه کارآفرین مفهومی جذاب و معرف دانشگاههایی است که فرصتها، رویه ها، فرهنگها و محیطهای سودمندی را به منظور ترغیب و پذیرش کارآفرینی دانشجویان و دانش آموختگان فراهم می آورند.

ضرورت حرکت به سمت دانشگاه نسل سوم

دانشگاه کارآفرین مکانی است که کارآفرینی بخشی از اساس نهادی آن است. در واقع، ظهور دانشگاه کارآفرین پاسخی به اهمیت روزافزون

دانش در نظام ملی و منطقه ای نوآوری و ادراک جدید از دانشگاه است، توجه به این نکته باعث شده است در کشورهای توسعه یافته روند کار آفرینی در مفهوم دانشگاه ها به سرعت تبلور و گسترش یابد اما در دانشگاه های ایران هنوز به جایگاه واقعی آن نرسیده ایم. وجود چندین میلیون دانشجو، جوان بودن کشور، موقعیت استراتژیک کشور، وجود قابلیت های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و معضل بیکاری در کشور ایجاب می کند نظام آموزش عالی دست کم در حوزه مسئولیت خود از توسعه کار آفرینی پشتیبانی کند.

با توجه به اینکه اکثر دانشگاه های کشور در نسل اول و دوم هستند به نظر میرسد عدم پیشرفت آنها به نسل سوم باعث انباشت پژوهشهای دانشگاهی در کتابخانه ها و هدر رفت سرمایه های مادی و معنوی و عدم رشد اقتصادی خواهد شد.

مفاهیم و اصطلاحات:

در صحبت از کارآفرینی و خلاقیت با اصطلاحاتی روبه رو می شویم که به منظور آشنایی و ایجاد وحدت رویه در برداشت از معانی این عبارات، تعریف کوتاهی از تعدادی از اصطلاحات پرکاربرد ارائه می گردد:

✚ **مدرسه تابستانی (Summer School):** مدرسه تابستانی یکی از برنامه های موفق و مؤثر در دانشگاه ها و مراکز پژوهشی معتبر دنیاست که سالانه به منظور دانش افزایی و ارتقای مهارت های کاربردی افراد، علی الخصوص دانشجویان در حال تحصیل، قبل از ورود به بازار کار برگزار می شود، و می تواند با توجه به توان علمی و عملیاتی دانشگاه ها، بعنوان راهکاری اساسی جهت نیل به سوی دانشگاه های نسل سوم (دانشگاه های کارآفرین) تلقی گردد.

✚ **رویداد ایده پروری (Startup weekend):** رویدادی (کارگاهی) آموزشی - تجربی است که در طی ۵۴ ساعت (دو روز و نیم) در یک آخر هفته تشکیل می شود و چند هدف دارد:

- شبیه سازی محیط کسب و کار و چالشهای راه اندازی و کار کردن در محیط های استارتآپی
- شبکه سازی بین افراد و مربیان و جامعه پویا
- آموزش اصول اولیه و ادبیات این حوزه
- آشنا سازی اولیه با تشکیل تیم و کار تیمی و تقسیم وظائف و انواع ارائه و تمرکز بر اجرا و اعتبار سنجی و ...
- ایجاد نگرشی صحیح و نوین به کارآفرینی

✚ **کسب و کار نوپا (Startup):** به یک کسب و کار گفته می شود که معمولاً به تازگی و در نتیجه کارآفرینی ایجاد شده است، رشد سریعی دارد و در جهت تولید راه حلی نوآورانه و دوام پذیر برای رفع یک نیاز در بازار شکل گرفته است.

✚ **شرکت دانش بنیان:** شرکت های دانش بنیان، موسسات خصوصی یا تعاونی هستند که به منظور افزایش علم و ثروت، توسعه اقتصادی بر پایه دانش و تحقق اهداف علمی و اقتصادی در راستای گسترش اختراع و نوآوری و در نهایت تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فن آوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان در راستای رفع نیاز جامعه، افزایش درآمدهای اختصاصی دانشگاه ها و واحدهای پژوهشی تشکیل می شود.

✚ **توانمندسازی:** فرایند های مشخصی است تا افراد بتوانند از طریق آن ها توانایی های خود را جهت استفاده از طیف گسترده ای از مهارت ها و فرصت های شغلی توسعه دهند.

✚ **مراکز رشد (Incubators):** در ادبیات کار آفرینی، مراکز رشد یا انکوباتورها در زمره زیر ساخت های فنی قرار می گیرند و نهادها یا چارچوب هایی هستند که برای پرورش یا ایجاد کسب و کارهای کوچک (دارای ایده های قابل تجاری شدن مبتنی بر علم و فناوری) تأسیس می شوند. مرکز رشد، فضای اداری و آزمایشگاهی همراه با خدمات حمایتی مختلف با حداقل هزینه را برای شرکت های نو پا فراهم می کند و همچنین شبکه سازی و برخی خدمات جانبی را برای آنها تأمین می نماید.

✚ **شتاب دهنده (Accelerator):** یک ساختار منسجم و مشخص در جهت حمایت و توسعه کارآفرینی نوآورانه و دانش بنیان است. شتاب دهنده ی استارتاپ ها یعنی تیم یا شرکتی که از لحاظ مالی، فکری و تجربه از استارتاپ یا استارتاپ ها حمایت کرده و نکات مهم آموزشی لازم را در کمترین زمان به استارتاپ ها ارائه می کند. پس شتاب دهنده ها صرفاً حامی مالی نیستند و با سرمایه گذاران تفاوت های بسیاری دارند.

✚ **سرمایه گذاری خطرپذیر (Venture Capital):** که از آن با عنوان های «سرمایه گذاری جسورانه» یا «سرمایه گذاری کارآفرینی» نیز نام می برند، عبارت است از تأمین سرمایه لازم برای شرکت ها و کسب و کارهای نوپا (استارتاپ) و کارآفرین که مستعد جهش و رشد ارزش و البته ریسک فراوانی است.

سرمایه خطرپذیر سرمایه ای است که به همراه کمک های مدیریتی، در اختیار شرکت های جوان، کوچک، به سرعت در حال رشد و دارای آتیه اقتصادی قرار می دهند. سرمایه خطرپذیر، از منابع مهم تأمین مالی شرکت های کوچک و نوپا است. شرکت سرمایه گذار را VC Firm و پولی که به شرکت در حال رشد داده می شود سرمایه خطرپذیر (Venture Capital Fund) گفته می شود. شرکت های سرمایه گذاری خطرپذیر عموماً در شرکت هایی سرمایه گذاری می کنند که به تکنولوژی جدیدی یا روش کار نویی دست پیدا کرده باشند، و این سرمایه گذاران در ازای پولی که سرمایه گذاری می کنند، قسمتی از سهام آن شرکت را تصاحب می کنند.

برنامه های سال ۱۳۹۸

با توجه به نام گذاری سال جاری به نام «رونق تولید» توسط مقام معظم رهبری، در راستای تحقق این شعار و همچنین به منظور حرکت به سمت تحقق دانشگاه نسل سوم، توسط "مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه" با همکاری "مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه" به منظور توانمندسازی دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی در حوزه خلاقیت و کارآفرینی برنامه هایی پیش بینی شده است که اهم آن عبارتند از:

- ✓ برنامه ریزی و برگزاری حداقل یک مدرسه تابستانی توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه
- ✓ برنامه ریزی و برگزاری حداقل یک رویداد ایده پروری (استارتاپ ویکند) در هر دانشکده توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه
- ✓ برنامه ریزی و برگزاری حداقل یک پیش رویداد، جهت معرفی استارتاپ ویکند پیش رو توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه
- ✓ برنامه ریزی و برگزاری کارگاه های مرتبط با مباحث عمومی کارآفرینی و خلاقیت توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه. (محتوای کارگاه ها متناسب با مقطع و رشته تحصیلی پیش بینی خواهد شد)
- ✓ مشخص کردن اسامی کارگاه های دارای امتیاز، برنامه های بازدید، مدرسه تابستانی و استارتاپ ها برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه و اطلاع رسانی این موضوع به دانشجویان توسط مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه
- ✓ پیش بینی و برگزاری کارگاهی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی در همایش دانشجویان ورودی جدید مقاطع تحصیلات تکمیلی با همکاری مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه
- ✓ برگزاری حداقل یک تور علمی چند روزه به منظور بازدید دانشجویان مقطع دکتری تخصصی (Ph.D) از مراکز مستقر در شهر کرج توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه (این بازدیدها با شرایط رقابتی بین دانشجویان که قبلا مشخص و به اطلاع دانشجویان می رسد برگزار خواهد شد)
- ✓ ابلاغ شاخص های مربوط به انتخاب دانشجویان جهت شرکت در هریک از تورهای علمی و برنامه های بازدید توسط مدیریت تحصیلات تکمیلی (پیوست)

- ✓ برنامه ریزی و برگزاری چند نوبت بازدید یک روزه از شرکت های دانش بنیان مستقر در مشهد و اطراف آن برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D) توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه
- ✓ راه اندازی مرکز مشاوره تخصصی به منظور ایجاد ارتباط مستمر جهت مشاوره و هدایت دانشجویان علاقه مند به ورود جدی به عرصه خلاقیت و کارآفرینی توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه
- ✓ ارائه گزارش های عملکرد سه ماهه از اقدامات مرتبط انجام شده، تعداد کارگاه، مدرسه تابستانی و رویداد ایده پروری برگزار شده، میزان مشارکت دانشجویان و بازخورد آنها توسط مدیریت توسعه فناوری سلامت به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت طرح در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه

تعریف واحدهای درسی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی

با توجه به تبصره ذیل ماده ۶ آیین نامه کارشناسی ارشد و تبصره ۱ ماده ۷ آیین نامه دکتری تخصصی (Ph.D)، در خصوص امکان تعریف واحد درسی جدید به جای دروس اختصاصی اختیاری تا سقف ۲۰ درصد، مدیریت توسعه فناوری دانشگاه در خصوص برنامه ریزی لازم جهت تعریف و ارائه دروس متناسب با گروه های آموزشی در قالب عناوین و واحدهای متنوع با موضوع خلاقیت و کارآفرینی برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ اقدام نماید.

الزامات و مشوق ها

الف) الزامات

به منظور فرهنگ سازی، آشنایی و توانمندسازی دانشجویان تحصیلات تکمیلی با مباحث خلاقیت و کارآفرینی، الزاماتی به شرح ذیل ارائه می شود:

❖ الف-۱) مقطع کارشناسی ارشد

دانشجو ملزم است تا قبل از تصویب پروپوزال پایان نامه، گواهی یکی از موارد ذیل که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی وی باشد را به گروه آموزشی ارائه نماید:

- ✓ گذراندن یکی از واحدهای درسی ارائه شده با موضوع خلاقیت و کارآفرینی
- ✓ شرکت در دو کارگاه مورد تایید با موضوع خلاقیت و کارآفرینی
- ✓ شرکت در مدرسه تابستانی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی
- ✓ حضور در تیم های رویداد ایده پروری (استارتاپ ویکند)

❖ الف-۲) مقطع دکتری تخصصی (Ph.D)

دانشجو ملزم است تا قبل از تصویب پروپوزال پایان نامه، گواهی یکی از موارد ذیل که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی وی باشد را به گروه آموزشی ارائه نماید:

- ✓ گذراندن یکی از واحدهای درسی ارائه شده با موضوع خلاقیت و کارآفرینی
- ✓ شرکت در دو کارگاه مورد تایید با موضوع خلاقیت و کارآفرینی
- ✓ شرکت در مدرسه تابستانی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی
- ✓ حضور در تیم های رویداد ایده پروری (استارتاپ ویکند)

تبصره ۱: لیست کارگاه های خلاقیت و کارآفرینی مورد تایید در ابتدای هر نیمسال تحصیلی به وسیله مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه تهیه و برای مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال تا به دانشکده ها اطلاع رسانی شود.

تبصره ۲: پذیرش گواهی شرکت در کارگاه های حضوری و مجازی، مدارس تابستانی و رویداد ایده پروری خارج از دانشگاه منوط به تایید مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه می باشد.

ب) مشوق ها

به منظور تشویق دانشجویان تحصیلات تکمیلی به مشارکت در مباحث خلاقیت و کارآفرینی، مشوق هایی به شرح ذیل ارائه می شود:

❖ ب-۱) مقطع کارشناسی ارشد

✓ در صورت ارائه گواهی شرکت در مدرسه تابستانی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده، ۰,۷۵ به نمره پایان نامه اضافه خواهد شد.

✓ در صورت ارائه گواهی شرکت در یکی از رویدادهای ایده پروری (استارتاپ ویکند) که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده، ۰,۷۵ به نمره پایان نامه اضافه خواهد شد.

❖ ب-۲) مقطع دکتری تخصصی (Ph.D)

✓ در صورت ارائه گواهی شرکت در یک مدرسه تابستانی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده، ۰,۷۵ به نمره پایان نامه وی اضافه خواهد شد.

✓ در صورت ارائه گواهی کسب رتبه اول تا سوم در یک رویداد ایده پروری (استارتاپ ویکند) که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده، ۰,۷۵ به نمره پایان نامه وی اضافه خواهد شد.

✓ ساعات حضور در شرکت های دانش بنیان به عنوان کارورزی یا ارائه مشاوره یا مشارکت در پروژه تا سقف ۲۰ درصد ساعت موظف ماهانه مشروط به ارائه گزارش عملکرد مورد تأیید استاد راهنما و گروه آموزشی، جایگزین ساعات موظف حضور در دانشکده و گروه می شود.

✓ ساعات حضور در صنایع مرتبط با رشته تحصیلی به عنوان کارورزی یا ارائه مشاوره یا مشارکت در پروژه تا سقف ۱۰ درصد ساعت موظف ماهانه مشروط به ارائه گزارش عملکرد مورد تأیید استاد راهنما و گروه آموزشی، جایگزین ساعات موظف حضور در دانشکده و گروه می شود.

❖ ب-۳) مقطع تخصص پزشکی و دندان پزشکی

✓ در صورت ارائه گواهی شرکت در کارگاه های مورد تایید با موضوع خلاقیت و کارآفرینی که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده به ازای هر کارگاه ۰,۲۵ به نمره پایان نامه دستیار اضافه خواهد شد.

✓ در صورت ارائه گواهی شرکت در مدرسه تابستانی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده، ۰,۷۵ به نمره پایان نامه دستیار اضافه خواهد شد.

✓ در صورت ارائه گواهی شرکت در یکی از رویدادهای ایده پروری (استارتاپ ویکند) که مربوط به دوره تحصیلی مقطع فعلی دانشجو باشد به گروه آموزشی/دانشکده، ۰,۷۵ به نمره پایان نامه دستیار اضافه خواهد شد.

تبصره ۱: موردی که به عنوان الزام در بند الف مورد استفاده قرار گرفته قابل استفاده مجدد در قسمت مشوق ها (بند ب) نبوده و جهت استفاده از امتیاز مشوق ها لازم است فعالیتی متمایز ارائه شود.

تبصره ۲: پذیرش گواهی شرکت در کارگاه های حضوری و مجازی، مدارس تابستانی و رویدادهای ایده پروری خارج از دانشگاه منوط به تایید مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه می باشد.

تبصره ۳: در صورت ارائه چند گواهی از موارد بند (ب)، امتیاز گواهی ها تا سقف ۱ نمره برای پایان نامه های دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D) و ۱,۵ نمره برای پایان نامه های دستیاران تخصصی پزشکی و دندان پزشکی قابل محاسبه می باشد.

زمانبندی اجرا و بازبینی

بی شک اجرای موثر هر برنامه نیاز به زمانبندی اجرای بخش های مختلف آن، دریافت بازخورد و بازبینی جهت رفع ایرادات احتمالی و به روزرسانی

دارد. لذا برنامه زمان بندی طرح به شرح ذیل اعلام می گردد:

- ✓ مشوق ها از زمان تصویب برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (PhD) و دستیاران تخصصی تمام ورودی ها قابل بهره برداری می باشد.
- ✓ الزامات برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D) ورودی مهر ۹۸ به بعد لازم الاجرا خواهد بود.
- ✓ پیگیری روند اجرای طرح و برنامه های مربوط به نیم سال آتی، طی جلسات مشترک بین مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه و مدیریت توسعه فناوری سلامت دانشگاه به صورت نیم سالانه و حداکثر یک ماه قبل از شروع هر نیم سال بررسی شود.
- ✓ بخش الزامات و مشوق ها پس از ابلاغ در بازه زمانی ۱ساله مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

دانشجویان مقطع دکتری تخصصی (Ph.D)
متقاضی شرکت در برنامه های بازدید براساس
جدول ذیل امتیازدهی شده و افرادی که امتیاز

بالاتری کسب نمایند در اولویت اعزام به برنامه های بازدید خواهند بود.

در صورت وجود ظرفیت مازاد در برنامه های بازدید، دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد نیز براساس امتیازات کسب شده مطابق این جدول می توانند در این برنامه ها شرکت داشته باشند.

جدول امتیازبندی شده جهت تعیین اولویت های اعزام

ردیف	آیتم	امتیاز
۱	معدل بالای ۱۷ در پایان دوره آموزشی	۵ امتیاز به ازای هر یک نمره بالاتر
۲	نمره بالای ۱۷ در آزمون جامع	۵ امتیاز به ازای هر یک نمره بالاتر
۳	کسب رتبه اول در آزمون جامع (با ارائه گواهی تایید گروه آموزشی)	۵ امتیاز
۴	شرکت در کارگاه های توانمندسازی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی (مورد تایید مدیریت توسعه فناوری دانشگاه)	۲ امتیاز به ازای هر کارگاه (تا سقف ۵ امتیاز)
۵	شرکت در مدرسه تابستانی با موضوع خلاقیت و کارآفرینی (مورد تایید مدیریت توسعه فناوری دانشگاه)	۵ امتیاز به ازای هر مدرسه تابستانی (تا سقف ۱۰ امتیاز)
۶	شرکت در رویداد ایده پروری (مورد تایید مدیریت توسعه فناوری دانشگاه)	۵ امتیاز به ازای هر رویداد (تا سقف ۱۰ امتیاز)
۷	کسب رتبه در رویداد ایده پروری (مورد تایید مدیریت توسعه فناوری دانشگاه)	رتبه اول ۱۵ امتیاز رتبه دوم ۱۰ امتیاز رتبه سوم ۷ امتیاز
۸	انتخاب پایان نامه محصول محور (با تایید شورای فناوری دانشگاه)	۱۵ امتیاز
۹	نظم و اخلاق حرفه ای (براساس نظر گروه و دانشکده)	تا سقف ۱۰ امتیاز (کف نمره ۷ از ۱۰، ۲،۵ امتیاز و برای هر نمره بالاتر، ۲،۵ امتیاز)